

MASARYKOVA UNIVERZITA

VIKBA32 Informační vzdělávání Vyučovací metody

Mgr. Jan Zikuška

29.3. 2013

evropský
sociální
fond v ČR

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Lucie Rohlíková, Jana Vejvodová

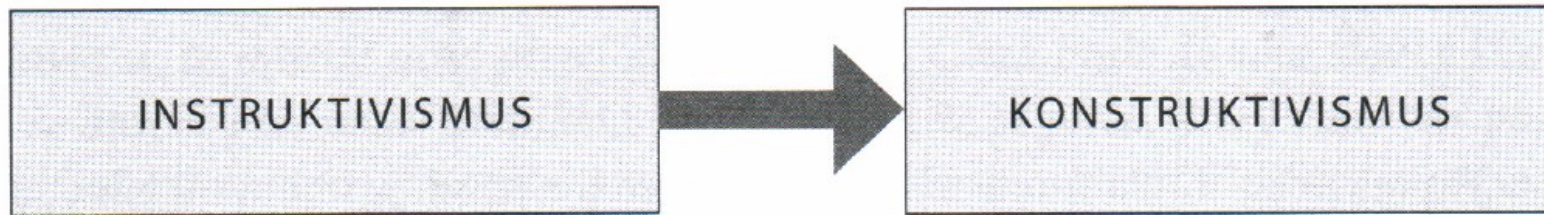
Vyučovací metody na vysoké škole

Praktický průvodce výukou v prezenční i distanční formě studia

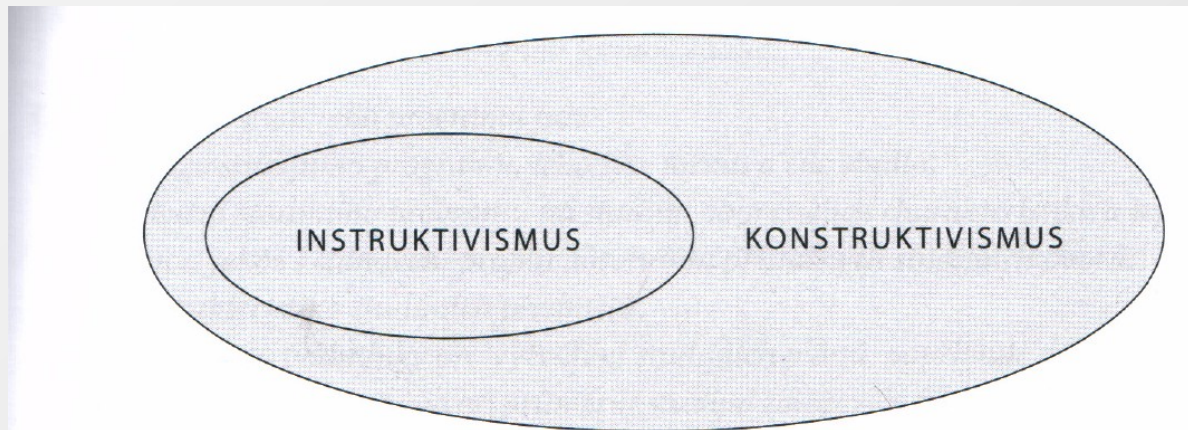
GRADA®

KritickeMysleni.cz

Obr. 1 Trend směřování od instruktivismu ke konstruktivismu

Obr. 2 Instruktivismus jako součást konstruktivistického pojetí výuky
Zdroj: Tracey, 2009

Tab. 2.1 *Znaky konstruktivistické výuky*

Rozmanitá hlediska	Učivo je předkládáno z různých úhlů pohledu, učitel využívá různorodých metod prezentace učiva.
Cíle zaměřené na studenta	Student aktivně pracuje s cíli studia. Cíle odvozuje samostatně a projednává je s učitelem.
Učitel jako facilitátor	Učitelé vystupují v roli průvodců, koučů, tutorů a facilitátorů.
Reflexe procesu učení	Učební aktivity, příležitosti, nástroje a prostředí podporují reflexi procesu učení a seberegulaci.
Autonomie studenta	Student je hlavním aktérem procesu vhodného zprostředkování učiva i kontroly výsledků učení.
Autentické úkoly, reálný kontext	Učební situace, prostředí, techniky, obsah a úkoly jsou relevantní, realistické, autentické a reprezentují přirozenou složitost reálného světa.
Konstrukce znalostí	Studenti jsou vedeni k aktivní konstrukci znalostí, ne k pouhé reprodukci.
Spolupráce studentů	Konstrukce znalostí vychází z individuálních zkušeností studenta a utváří se během diskuze ve skupině.
Předchozí znalosti	V procesu konstrukce znalostí jsou brány v úvahu předchozí znalosti, domněnky a postoje studentů.
Řešení problémů	Je kladen důraz na řešení problémů, myšlení vyššího řádu a hluboké porozumění učivu.
Práce s chybou	Chyba je respektována jako příležitost pro vhled do předchozích znalostí studenta. S chybou se pracuje.
Objevování	Zkoumání a objevování je považováno za jednu z neefektivnějších metod povzbuzení studentů k nezávislému získávání znalostí.
Zkušenostní učení	Studentům jsou poskytovány příležitosti k získání praktických zkušeností a dovedností při zvyšující se náročnosti úkolů a za pomoci učitele.
Mezipředmětové vztahy	Složitost znalostí je reflektována a cíleně rozvíjena v projektovém učení zdůrazňujícím mezipředmětové vztahy.
Alternativní stanoviska	Je podporováno kolaborativní a kooperativní učení, v jehož rámci se student setkává s rozdílnými názory a stanovisky ostatních.

Evokace

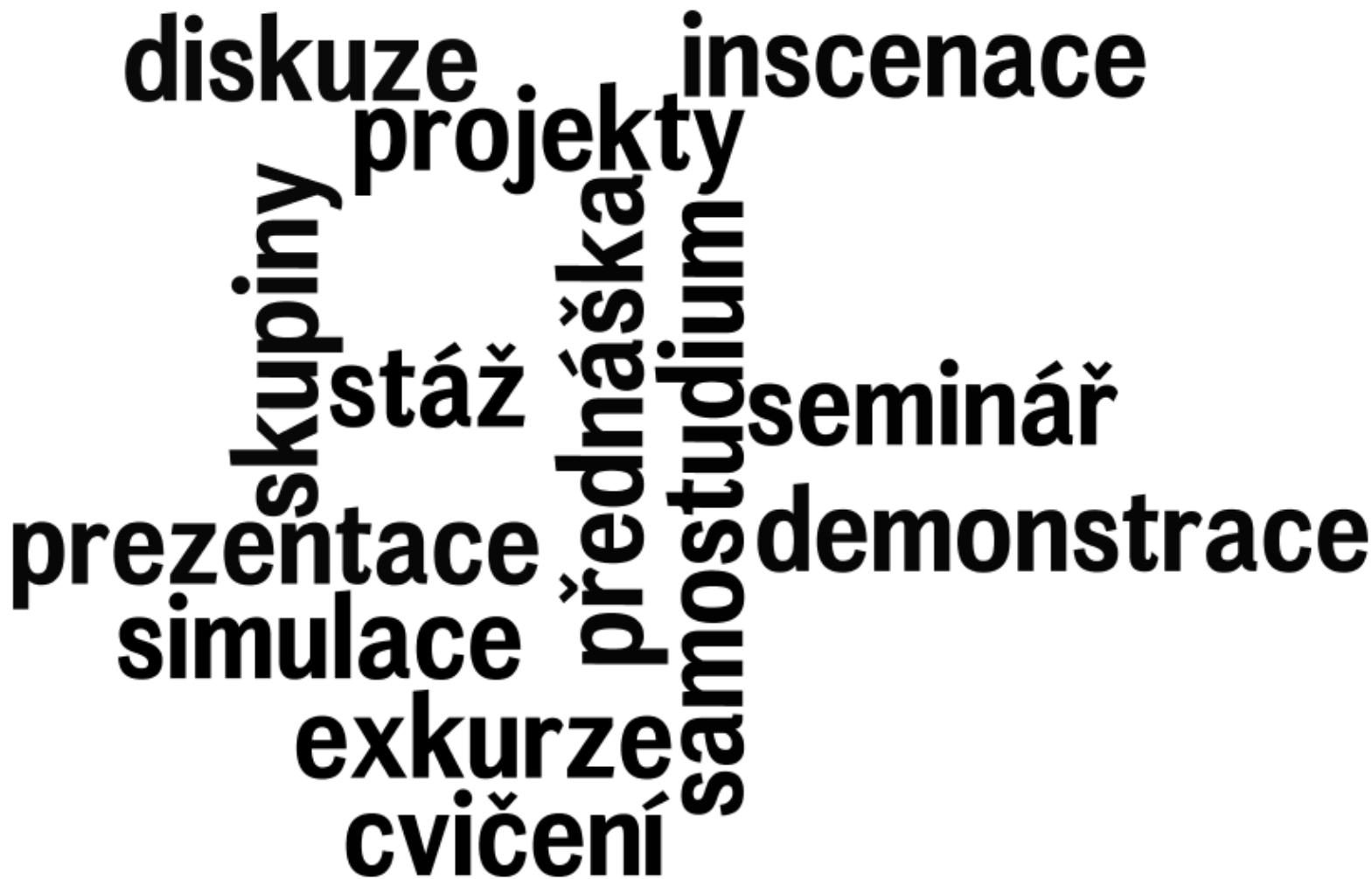
- žáci si vybavují to, co si myslí o tématu, vědí jistě, domnívají
- v procesu vybavování (evokování) strukturuje
- vnitřní motivace pro učení

Uvědomění si

- aktivně zpracovávají zdroj nových informací
- procházejí novou zkušeností
- propojují nové informace

Reflexe

- ohlíží se za procesem učení
- formuluje si svůj nový obraz tématu

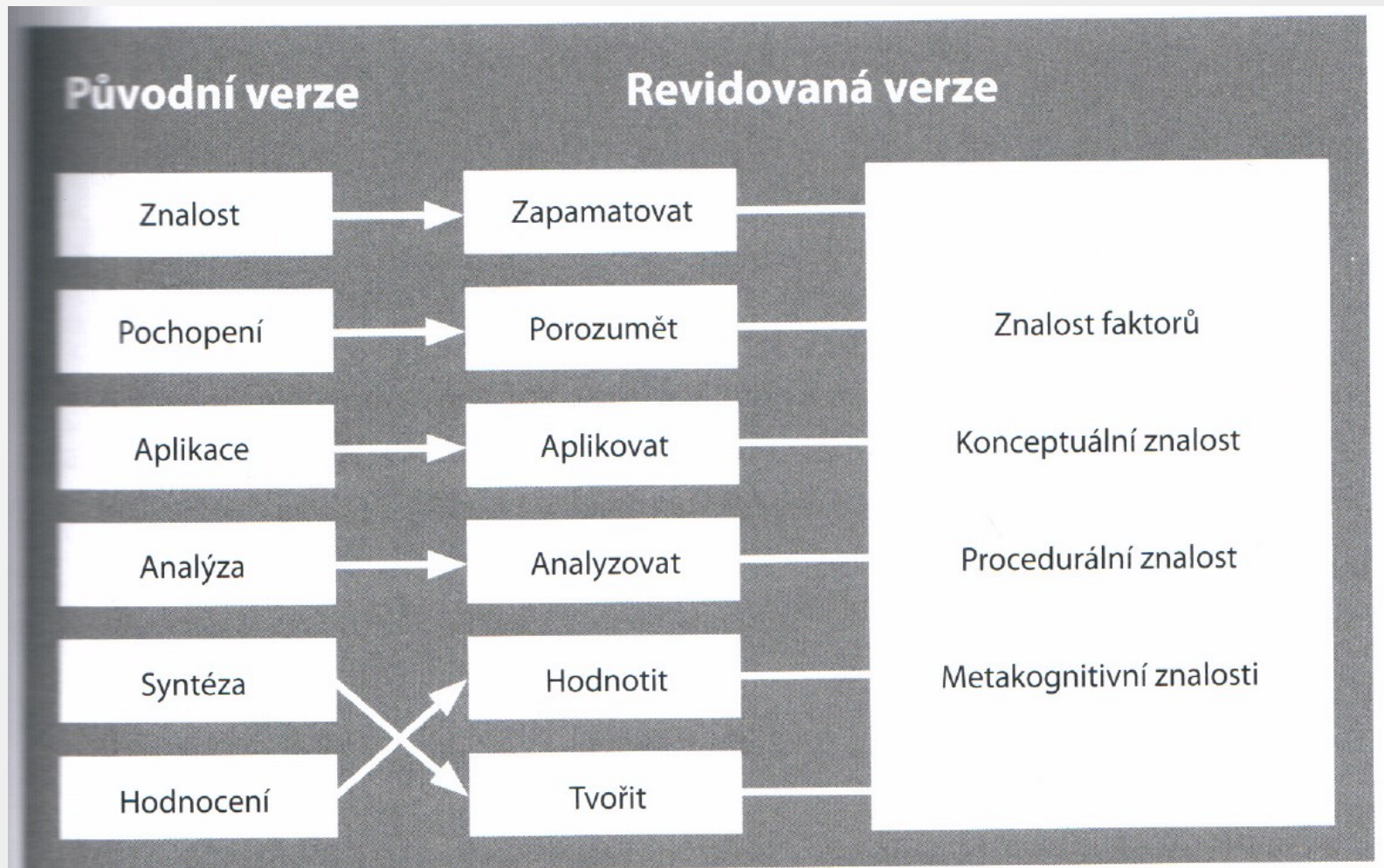

A word cloud of various educational activities in Czech. The words are arranged in a roughly rectangular shape, with some overlapping. The words include: diskuze, inscenace, projekty, skupiny, stáž, přednáška, seminář, prezentace, demonstrace, simulace, předstudium, exkurze, and cvičení. The words are in different sizes and orientations, with 'inscenace' and 'demonstrace' being the largest.

diskuze inscenace
projekty
skupiny stáž přednáška seminář
prezentace demonstrace
simulace předstudium
exkurze
cvičení

Zapamatujeme si		Naše zapojení
90 % toho, co říkáme a děláme	reálná činnost napodobování zážitku předvádění prezentace	aktivní
70 % toho, co říkáme	přednes projevu účast v diskuzi	aktivní
50 % toho, co slyšíme a vidíme	sledování prezentace sledování videa/filmu	pasivní
30 % toho, co vidíme	pohled na obraz	pasivní
20 % toho, co slyšíme	slyšení slov	pasivní
10 % toho, co čteme	čtení	pasivní

Obr. 2.2 *Kužel zkušenosti*

Obr. 1.19 Původní a revidovaná verze Bloomovy taxonomie

Bloomova taxonomie

Znalost

Studenti:

- **si zapamatují** základní termíny disciplíny;
- **identifikují** etické důsledky vědeckých výzkumů;
- **popíšou**, jak a proč se mění zákony a jaké jsou důsledky těchto změn ve společnosti;
- **vyjmenují** kritéria, která je třeba vzít v úvahu při péči o pacienta s tuberkulózou;
- **vymeží** neprofesionální jednání v advokátní praxi – přístupy ke klientovi.

definovat, doplnit, napsat, opakovat, pojmenovat, popsat, přiřadit, reprodukovat, seřadit, vybrat, vysvětlit, určit

Bloomova taxonomie

Pochopení

Studenti:

- **rozliší** slovotvorný rozbor a rozbor stavby slova;
- **identifikují** cíle a obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace předmětu český jazyk a literatura;
- **stanoví prognózu** buňky, která dělením prošla fází mitózy a meiózy;
- **vysvětlí** sociální, ekonomické a politické důsledky 1. světové války v poválečném světě;
- **roztřídí** jevy morfologie funkční a formální;
- **rozpoznají** příčiny rozvoje vzdělávacího systému v Irsku v 19. století.

dokázat, jinak formulovat, ilustrovat, interpretovat, objasnit, odhadnout, opravit, přeložit, převést, vyjádřit vlastními slovy, vyjádřit jinou formou, vysvětlit, vypočítat, zkontrolovat, změřit

Bloomova taxonomie

Aplikace

Studenti:

- **vytvoří** časovou osu nejdůležitějších historických událostí v Evropě ve 20. století;
- **aplikují** teoretické poznatky na modelové situace z oblasti komunikační a slohové výuky;
- **volí** funkčně vyučovací metody vzhledem ke stanoveným výstupům;
- **uvedou do souvislosti** jevy morfologické a syntaktické roviny jazykového systému;
- **přízpůsobí** volbu navržených organizačních forem věku žáků.

aplikovat, demonstrovat, diskutovat, interpretovat údaje, načrtnout, navrhnout, plánovat, použít, prokázat, registrovat, řešit, uvést vztah mezi, uspořádat, vyčíslit, vyzkoušet

Bloomova taxonomie

Analýza

Studenti:

- **provedou** správně **analýzu** vět jednoduchých i souvětí;
- **srovnají** různé modely e-businessu;
- **oddělí** podstatné znaky jazykového jevu od znaků nepodstatných;
- **provedou kalkulaci** připravovaného on-line kurzu.

analyzovat, provést rozbor, rozhodnout, rozlišit, rozčlenit, specifikovat

Bloomova taxonomie

Syntéza

Studenti:

- **rozpoznají a formulují** problémy výuky v malotřídní škole;
- **navrhnou** projekt jako integrovanou formu výuky;
- **shrnou** příčiny a důsledky určitých jevů;
- **vedou do souvislostí** jazykové, literární a stylistické hledisko při návrhu práce s textem;
- **sestaví** vzdělávací program pro pacienta.

kategorizovat, klasifikovat, kombinovat, modifikovat, napsat sdělení, navrhnout, organizovat, reorganizovat, shrnout, vyvodit obecné závěry

Bloomova taxonomie

Hodnocení

Studenti:

- **zhodnotí** význam funkčního využití Českého národního korpusu ve výuce českého jazyka;
- **shrnou** klady i zápory analyzovaných výukových programů pro český jazyk;
- **odhadnou** rizikové faktory při využívání internetových zdrojů ve výuce.

argumentovat, obhájit, ocenit, oponovat, podpořit (názory), porovnat, provést kritiku, posoudit, propověřit, srovnat s normou, vybrat, uvést klady a zápory, zdůvodnit, zhodnotit

Současné trendy v hodnocení na vysoké škole

Na základě analýzy práce různých autorů shrnuje C. Holroyd trendy v hodnocení studentů takto (Vašutová, 2002):

- Důraz je dáván na posílení účelu hodnocení pro podporu učení než pro certifikaci.
- Větší pozornost je věnována formativním aspektům hodnocení než sumativním aspektům.
- Větší důraz je kladen na standardsy pro hodnocení, které umožňují posuzovat individuální (absolutní) výkony, méně je již preferován model měření, který je postaven na rozlišovacích kritériích výkonu.
- Jsou zdůrazňovány výhody konstruktivní zpětné vazby oproti restriktivnímu známkování nebo udělování jiných označení.
- Dochází k posunu od závislosti na jedné hlavní metodě hodnocení (závěrečné hodnocení) k rozvíjení různých metod (v průběhu kurzu).
- Méně se spoléhá na pouhé hodnocení učiteli, a proto je podporováno také hodnocení vrstevníky, sebehodnocení i hodnocení posuzovateli z praxe budoucí profese/zaměstnání.
- Prosazuje se spíše náhled na hodnocení jako na integrální součást výuky než jako na separátní činnost následující po skončení výuky.

Těším se na příště

Hezký víkend

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Inovace předmětu byla podpořena z projektu: Centrum informačního vzdělávání: rozvoj informační gramotnosti na MU. Registrační číslo projektu CZ.1.07/2.2.00/28.0241.